

Obsah >>>

**Představení přeshraničních
geodat – časová řada
od roku 1945**

© pixabay

Novinky z česko-německého kooperačního projektu „Paměť krajiny“

2/2017

Newsletter

***Jaká historická i současná
geodata pomáhají mode-
lovat změny krajiny v
čase?***

***Proč jsou pro analýzu
vývoje krajiny důležité
časové údaje, kdy byla
data pořízena?***

***Jaká kritéria rozhodovala
o výběru těchto podkladů?***

Geodata zachycující změnu krajiny

Cesta v čase Česko-Saským Švýcarskem

Pro hodnocení změny krajiny Česko-Saského Švýcarska po roce 1945 jsme vybrali časové řady geodat. V následujícím textu představíme topografické mapy a obrazová data s historickými a současnými informacemi o sledovaném území.

Pod pojmem časová řada rozumíme sled různých úseků (či snímků), během nichž byly pořízeny sady geodat. Každý jednotlivý časový úsek obsahuje s rozdílnou přesností četné historicko-geografické informace, například o umístění krajinných prvků a v případě historických map také údaje o starých jménech obcí a dřívějším způsobu využívání půdy.

Změny krajiny jsou viditelné teprve při porovnání časově odlišných snímků. Z takových analýz můžeme získat informace o změně využívání krajiny jako je například lesnatost.

Každá mapa či snímek zachycuje stav krajiny k určitému časovému okamžiku. Krajina, její jednotlivé prvky a jejich skladba jsou na příslušných mapách a snímcích zobrazeny s rozdílným prostorovým rozlišením a polohovou přesností.

Pro stanovení časových řad byla rozhodující dvě kritéria: 1) přeshraniční dostupnost historických geodat, která by kompletně pokrývala celé zájmové území a vyznačovala se vysokým prostorovým rozlišením a polohovou přesností; 2) jednotlivé časové řady musí obsahovat srovnatelné informace, aby bylo možné jednotně interpretovat hodnocené krajinné prvky.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Saská státní a univerzitní knihovna Drážďany

vojenský archiv Dobruška, Spolkový archiv Berlin

vojenský archiv Dobruška

Technická univerzita Drážďany

Mapová mozaika zobrazuje stav krajiny, který slouží k retrospektivnímu porovnání změn. Základem nejstaršího časového úseku jsou **německé topografické mapy (Meßtischblätter)** v měřítku 1:25 000. Topografické měření probíhalo v letech 1887 až 1928 a aktualizováno bylo v letech 1935 až 1941.

Letecké snímky československé a sovětské armády z let 1953/54 a 1956 podávají první celoplošné informace o změnách krajiny po druhé světové válce. Tato data jsou k dispozici jako ortofoto pro celé zájmové území, s výjimkou okrajové oblasti na západě (Bielatal). Svou kvalitou ale černobílé snímky nejsou srovnatelné s dnešními multispektrálními ortofoty.

Další snímky území byly pořízeny 3. května 1965 jednou z družic amerického špionážního programu **CORONA**. Družice dodávala od roku 1962 stereoskopické snímky, v ideálním případě s rozlišením 2 metry. Do roku 1992 podléhaly tyto snímky utajení. Dnes jsou z větší části veřejně dostupné na adrese <https://earthexplorer.usgs.gov>.

Snímek ze satelitu **SPOT1** z 30. dubna 1988 poskytuje topografické informace o stavu krajiny před politickými změnami let 1989/90. Pro českou část území a příhraniční oblast Saského Švýcarska existují **ortofota** z roku 1989 s podstatně vyšším prostorovým rozlišením. Časový řez je doplněn o **topografickou mapu (Ausgabe Staat)** v měřítku 1:25 000 z období 1976 – 1989.

Multispektrální **mozaika ortofot** tvoří nejmladší soubor snímků pokrývající kompletně území obou národních parků. Časovou řadu doplňují i vrstvy mapování biotopů a využívání krajiny z let 1992/93 a 2005, model terénu a mapování specifických rostlinných druhů.

Projektová skupina

© J. Benda, UJEP

Účastníci projektu se setkali na první pracovní schůzce 21. září 2017 na Fakultě životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

Partneři

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Další informace:

www.tu-dresden.de/geo/gdland

ulrike.seiler@tu-dresden.de

© bstrupp

Závěrečná myšlenka..

„Jestliže zasahujeme do přírody, musíme co nejpřísněji dbát na obnovení její rovnováhy.“

Hérakleitos z Efesu (cca. 520 - 460 př.Kr.), řecký filosof

Tisk: Technická univerzita Drážďany
Fakulta stavební a životního prostředí
katedra dálkového průzkumu Země
Prof. Dr. E. Csaplovics
Redakce: Ulrike Seiler